

אישיות – יהודית והולופרנס

כולם מכירים את סיפור גבורת החשמונאים, שהצליחו בנחישותם לנצח את צבאות היוונים ולטהר את המקדש, למרות שהיו מעטים. כולם מכירים גם את סיפור "נס פח השמן", אך חג החנוכה איננו קשור רק להצלחתם של גברים יהודיים במלחמה לחופש דתי ולעצמאות לאומית. החנוכה קשור, לפי המסורת, גם למעשה גבורה לא פחות אמיץ של אישה חכמה אחת ומעט פחות ידועה – יהודית. הולופרנס, שר צבאו של נבוכדנצר, פלש לארץ ישראל במסע כיבושיו, כשפניו מועדות לעיר ירושלים. בני ישראל שחששו שהולופרנס יגיע לירושלים ויטמא את המקדש, הוציאו צו מיוחד לערי הצפון לעצור אותו בדרכו. כתגובה החליט הולופרנס להטיל מצור על העיר "בתוליה" בצפון השומרון. לאחר שמלאי המים אזל ובעיר נואשו מתקווה, החליטו להמתין עוד חמישה ימים לישועת האל, ואם זו לא תגיע, להיכנע. אך יהודית, שהייתה אלמנה יפיפיה, עשירה ובת למשפחת כוהנים מפורסמת, לא נכנעה. היא קיבלה את אישור המועצה ויצאה בדרכה למחנה הולופרנס. במחנה טענה יהודית, כי גורל היהודים בעיר נחרץ לאבדון וביקשה את חסותו של הולופרנס. חייליו של הולופרנס נשבו ביופייה של יהודית, הוקסמו מאופייה והאמינו בכנות כוונותיה. גם הולופרנס, שנשבה בקסמיה, אפשר לה לעשות ככל העולה על דעתה במחנה. כמה ימים לאחר מכן ארגן הולופרנס משתה, אליו הזמין את יהודית במטרה לפתותה. במהלך המשתה נשארו הולופרנס ויהודית לבד, והולופרנס היטיב לבו במאכלי חלב וגבינה שהביאה עימה. מליחות הגבינה הגבירה את צימאנו של הולופרנס והוא הרבה לשתות יין. לאחר זמן לא רב השתכר הולופרנס לגמרי, נפל על מיטתו ושקע בתרדמה עמוקה. במכת חרב מהירה אחת הסירה יהודית את ראשו מעליו ושבה אל העיר כשהיא נושאת אותו בתרמילה. עם בוקר, כשגילו חייליו של הולופרנס את גופתו נאחזו בהלה גדולה, נמלטו מהמקום, והעיר בתוליה הכריזה על ניצחונה במלחמה. מותו של הולופרנס הוביל לתשועה גדולה לעם ישראל, והוא נקשר לחג החנוכה בשל ניסיונותיו של נבוכדנצר להעביר את עם ישראל על דתו, בדומה לשלטון היוונים. לפי גרסה אחרת, שמה של יהודית הוא כשמה של בתו של מתתיהו המכבי, וכך נוצר הקשר לחנוכה.

מקור השם חשמונאים או מכבים – מה ההבדל? חשמונאים או מכבים – מה ההבדל? חשמונאים או מכבים – מה ההבדל? חשמונאים או מכבים – מה ההבדל?

מושג – חשמונאים או מכבים – מה ההבדל?

מקור השם חשמונאים הינו על פי מוצא המשפחה בנגב יהודה. "חשמון" ישוב בנגב יהודה (יהושע ט"ו, כ"ו). בשובה מן הגולה התיישבה המשפחה בחשמון; ברבות הימים עברה המשפחה הגדולה לירושלים, ומשפחה קטנה אחת ממנה, משפחת מתתיהו, התיישבה במודיעין, מאז נדבק בה הכינוי חשמונאים (= חשמונאים).

בספר החשמונאים כינויו של יהודה היה: מקבי מהמילה מקבת שהיא פטיש גדול. צורת ראשו של יהודה הייתה דומה לפטיש דמוי קרדום - שראשו משוך לפניו ולא לאחוריו. מכאן דבק בו ובמשפחתו השם מקבים. השם מכבי אינו מופיע בתלמוד ובתפילה והשתרש מאוחר יותר שזה היה שמו של יהודה בנו של מתתיהו. מאוחר יותר אף יחסו לשם מכבי - את הפסוק מי כמוך באלים י' מתוך שירת הים (שמות ט"ו, י"א).

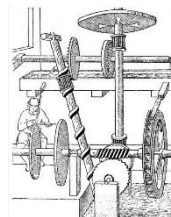
מילה/ביטוי בעברית – נס גדול היה פה

הסביבון שימש כקוביית משחק בגרמניה אצל ילדים נוצרים ויהודים. האותיות נ.ג.ה.ש סימנו את תוצאת ההימור. נ.ג.ה.ש על סביבונים הוא ראשי תיבות ביידיש/גרמנית - ניכט, גאנץ, האלב, שטעל שמשמעם אפס, הכל, חצי, ועמוד במקום.

מונח טכנולוגי – פּרָפּטום מוֹבִילָה

נקראת גם מכונת תנועה נצחית או מכונת תנועה מתמדת היא מכונה תאורטית המפיקה אנרגיה בצורה הגורמת להפרת חוקי הפיזיקה. באופן מעשי הכוונה למכונה שתבצע עבודה מבלי לצרוך אנרגיה חיצונית וכך תוכל לפעול ללא הפסק. מכונות תנועה נצחית הן בלתי אפשריות למימוש לפי המדע של ימינו. [הרחבה למתעניינים](#)

בברכת "אם לא תשאל איך תדע" אבא

[הצטרפות / הסרה מרשימת התפוצה של מרחיב הדעת](#)
[לקריאת גיליונות קודמים באתר שלי](#)